

Flora- en faunawetonderzoek

Savendonk, Boxtel

Definitief

Opdrachtgever:

Elings
t.a.v.: dhr. S. Elings
Sporlaan 50
5061 HB Oisterwijk
Tel.: 013 – 528 2844 / fax.: 013 – 521 7581

Opdrachtnemer:

Eelerwoude B.V.
Meester Loeffenplein 2
5476 KX Vorstenbosch
tel.: 0413 – 387 000 / fax: 0413 – 387 001
e-mail: zuid@eelerwoude.nl
<http://www.eelerwoude.nl>

Project nr. 2876

<i>Opgesteld door</i>	<i>Gecontroleerd</i>	<i>Datum</i>
Ir. A. Goutbeek	Ing. R.J.Koops	8 september 2008

INHOUD

1.	HUIDIGE SITUATIE EN PLANVORMING.....	1
1.1	Aanleiding en doel	1
1.2	Afbakening	1
1.3	Gebiedsbeschrijving	1
1.4	Beleidskader	2
1.5	Ruimtelijke ontwikkelingen.....	2
2.	ONDERZOEK NAAR BESCHERMDE FLORA EN FAUNA.....	3
2.1	Methode	3
2.2	Beschermde soorten	3
3.	CONCLUSIE	5
3.1	Effecten.....	5
3.2	Nader onderzoek niet nodig.....	5

LITERATUUR
BIJLAGE

1.

HUDIGE SITUATIE EN PLANVORMING

1.1 Aanleiding en doel

Op verzoek van bureau Elings uit Oisterwijk is als vervolg op een verkennend onderzoek, een onderzoek uitgevoerd in het kader van de Flora- en faunawet. Dit in verband met de geplande sloop van enkele (voormalige) varkens- en kippenstallen en schuren op een erf aan de Savendonksestraat 7 in de gemeente Boxtel. (figuur 1).

Doel van het onderzoek is om te bepalen of en welke in de Flora- en faunawet beschermde soorten in het plangebied voor komen. Aan de hand van de aan- of afwezigheid kan worden bepaald of mitigerende en compenserende maatregelen noodzakelijk zijn en of een ontheffingsaanvraag ingediend moet worden.

Het erf maakt geen onderdeel uit van een Natura 2000-gebied. Ook ligt het gebied niet in de directe omgeving van een Natura 2000-gebied. Toetsing aan de Natuurbeschermingswet is dan ook niet van toepassing en wordt ook niet verder behandeld. Wel grenst het aan de Ecologische Hoofdstructuur. Hiervoor geldt echter geen speciaal beschermingsregiem dat getoetst kan

worden, behalve de reguliere gemeentelijke en provinciale natuur- en milieuverordeningen.

1.2 Afbakening

De initiatiefnemer of opdrachtgever is verantwoordelijk voor het gebruik van de rapportage. Eelerwoude aanvaardt dan ook geen aansprakelijkheid voor de inhoud, interpretaties of conclusies indien gebruik wordt gemaakt van deelaspecten van deze rapportage zonder verwijzing naar de volledige rapportage. Bovendien aanvaardt Eelerwoude geen aansprakelijkheid voor kosten en vertraging die optreden door het voorkomen van beschermde flora en fauna.

1.3 Gebiedsbeschrijving

Het plangebied ligt aan de oostkant van Boxtel, aan de Savendonksestraat. De huidige inrichting bestaat uit een woonhuis, enkele schuren (opslagoverkappingen, twee varkensschuren en twee kippenschuren) en drie percelen landbouwgrond die hoofdzakelijk als grasland in gebruik zijn. Tussen de

Figuur 1. Ligging onderzochte locatie

graslanden liggen enkele smalle watergangen voor drainage van de landbouwpercelen.

Het erf zelf is hoofdzakelijk ingericht met gecultiveerde tuinplanten, verspreid staan wel enkele bomen. De schuren worden in de huidige situatie nog gebruikt als opslag voor onder andere tuingereedschap en landbouwwerktuigen. De beide varkensschuren zijn nog in landbouwkundig gebruik, de beide kippenschuren staan al enkele jaren leeg.

Het erf ligt aan de rand van het relatief kleinschalig landschap de Geelders met bosjes, houtwallen en singels. Op korte afstand ten zuiden van het plangebied stroomt de beek de Dommel, die in dit deel van het stroomgebied nog een vrij natuurlijke loop heeft.

1.4 Beleidskader

Flora- en faunawet

De Flora- en faunawet voorziet in de bescherming van een aantal planten- en diersoorten en gaat hierbij uit van het 'nee, tenzij'-beginsel. Centraal hierbij staat de zorgplicht. De zorgplicht houdt in dat iedereen 'voldoende zorg' in acht moet nemen voor alle in het wild voorkomende planten en dieren en hun leefomgeving. Samengevat kan worden gesteld dat alle vogels, zoogdieren, amfibieën en reptielen en een aantal, meest zeldzame planten, vlinders, libellen, vissen en ongewervelden beschermd zijn.

In de praktijk betekent dit dat bepaalde handelingen ten aanzien van dieren en planten slechts onder strikte voorwaarden mogelijk zijn. De Flora- en faunawet heeft in die zin dan ook de nodige consequenties bij ruimtelijke ontwikkelingen. Voor een nadere toelichting op de Flora- en faunawet wordt verwezen naar bijlage I.

1.5 Ruimtelijke ontwikkelingen

In het kader van de Ruimte-voor-Ruimte regeling kan oude, landschap ontsierende bebouwing (stallen) gesloopt worden, in ruil voor landschappelijk ingepaste nieuwbouw

(woonkavels). In het kader van deze regeling is het voornemen om alle aanwezig opstallen, met uitzondering van het woonhuis, te slopen. Naast de sloop van de opstallen worden twee nieuwe (Vlaamse) schuren gebouwd, het erf heringericht als een historisch ensemble en het aanliggende landbouwgebied ingericht als natuur.

2.**ONDERZOEK NAAR BESCHERMDE FLORA EN FAUNA****2.1 Methode**

Het veldwerk is uitgevoerd door bureau Ecologica uit Maarheeze.

Vleermuisonderzoek

Het onderzoek naar zoogdieren heeft zich grotendeels beperkt tot vleermuizen. Hierbij is gelet op de aanwezigheid van kraamkolonies, vaste vliegroutes en het gebruik van het plangebied als foerageergebied. Onderzoek naar paarverblijven en overwinteringsverblijven is geen onderdeel van het onderzoek, gezien het tijdstip waarop het uitgevoerd is. Het onderzoeksgebied is op 1 juli 2008 's avonds bekeken en tijdens de vroege ochtend van 8 juli 2008. Het onderzoek is uitgevoerd met een batdetector met opnameapparatuur (type D240x).

Vogelonderzoek

Het onderzoek naar vogels heeft zich beperkt tot soorten die jaarrond gebruik maken van dezelfde nestplaatsen, zoals uilen, spechten en roofvogels. Omdat deze soorten de nestlocaties jaarrond gebruiken, worden deze locaties als essentieel onderdeel van het leefgebied beschouwd. Als gevolg is het verstoren of vernietigen van dergelijke nesten of verblijfplaatsen ontheffingsplichtig. Dit in tegenstelling tot nesten van soorten die bijvoorbeeld 's winters weg trekken. Deze soorten zijn alleen tijdens het broedseizoen beschermd.

Amfibieënonderzoek

Het gebied is twee keer geïnventariseerd op het voorkomen van amfibieën. Hierbij zijn de watergangen steekproefsgewijs bemonsterd met een schepnet. Aanvullend is geïnventariseerd op mogelijke geluid- en zichtwaarnemingen. Deze inventarisaties zijn uitgevoerd op 10 april 2008 en 12 juni 2008.

Floraonderzoek

Tijdens het onderzoek naar amfibieën is tevens de flora geïnventariseerd. Alle mogelijk geschikte groeiplaatsen zijn hierbij afgelopen

en groeiplaatsen van aangetroffen exemplaren zijn op kaart ingetekend.

2.2 Beschermde soorten**Vleermuizen**

Langs de randen van de graslanden, parallel aan de opgaande begroeiingen zijn 20 foeragerende gewone dwergvleermuizen waargenomen. Het betreft hier hoofdzakelijk foeragerende exemplaren, vaste vliegroutes zijn niet waargenomen. Ook uitvliegende dieren uit de woning of andere gebouwen zijn niet waargenomen.

Vogels

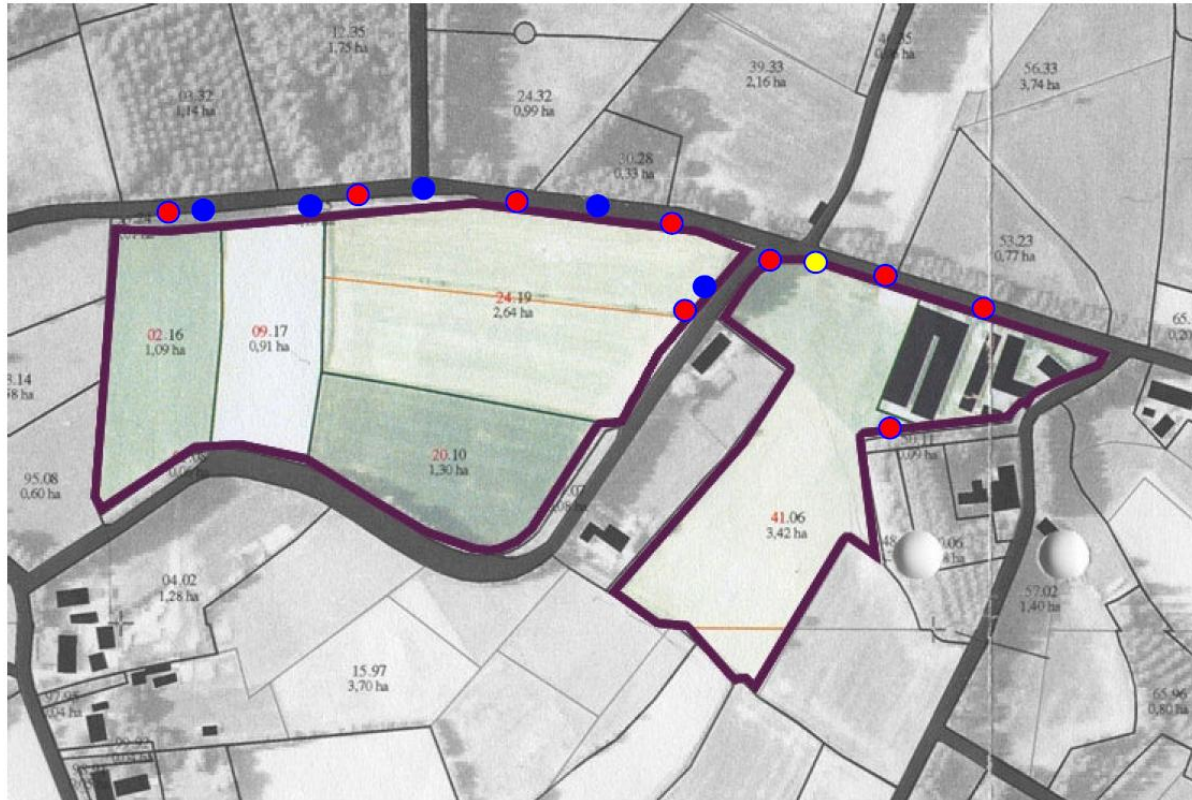
Er zijn geen soorten aangetroffen die vallen in de groep met jaarrond beschermde nestlocaties. Wel zijn enkele verlaten nesten van merel en zanglijster aangetroffen. Deze zijn echter buiten het broedseizoen niet beschermd. Onder de daken zijn broedende huismussen aangetroffen.

Amfibieën

Er zijn geen amfibieën waargenomen. Ook is er geen kikkerdril aangetroffen in de sloten.

Flora

Er zijn twee beschermde, maar relatief algemeen in Nederland voorkomende soorten aangetroffen: slanke sleutelbloem en de brede wespenorchis (figuur 2). Slanke sleutelbloem groeit vooral in de slootkanten aan de oostzijde van het onderzoeksgebied. Ook komt de soort veel voor in het aangrenzende natuurgebied De Geelders. Brede wespenorchis is in een droger deel van het onderzoeksgebied aangetroffen (aan de noordoostzijde).

- : monsterpunt amfibieënonderzoek
- : slanke sleutelbloem (*Primula elatior*)
- : brede wespenorchis (*Epipactis helleborine*)

Figuur 2. Groeilocaties beschermde plantensoorten en monsterpunten amfibieonderzoek (bron: Veldonderzoek Beschermde flora & fauna Savendonk te Boxtel, Ecologica, 2008)

3. CONCLUSIE

3.1 Effecten

Algemene soorten

Binnen de planlocaties zijn hoofdzakelijk algemeen voorkomende beschermde soorten aangetroffen en te verwachten. Voor deze soorten kunnen de werkzaamheden leiden tot verstoring en verkleining van het leefgebied. De voorgenomen ontwikkelingen hebben echter geen invloed op het duurzaam voortbestaan van (populaties van) deze soorten. Vervolgstappen, zoals het aanvragen van een ontheffing, is voor deze groep soorten is dan ook niet noodzakelijk.

Vogels

Met de herinrichting van het terrein kunnen enkele algemene broedvogels worden verstoord. Van jaarrond beschermde vaste rust- en verblijfplaatsen van vogels is geen sprake, werkzaamheden die uitgevoerd worden buiten het broedseizoen zullen niet leiden tot negatieve effecten op de aanwezige broedvogels.

Vleermuizen

De aangetroffen vleermuizen betreft alleen foeragerende individuen. Vaste rust- of verblijfplaatsen zijn niet aangetroffen. Omdat in de herinrichting de opgaande begroeiingen gehandhaafd blijven, is van verstoring van leefgebied geen sprake. Er worden dan ook geen effecten verwacht op deze (strikt beschermde) soortgroep.

3.2 Nader onderzoek niet nodig

Voor de aangetroffen en te verwachten soorten hoeft geen ontheffing te worden aangevraagd. De zorgplicht blijft wel van toepassing.

Voor alle beschermde inheemse (ook de algemeen voorkomende) vogelsoorten geldt vanuit de Flora- en faunawet een verbod op handelingen die nesten of eieren beschadigen of verstoren. Ook handelingen die een vaste rust- of verblijfplaats van beschermde vogels

verstoren zijn niet toegestaan. In de praktijk betekent dit dat versturende werkzaamheden alleen buiten het broedseizoen¹ uitgevoerd mogen worden.

De zorgplicht blijft, ongeacht de status van de soorten, wel van kracht. Alle werkzaamheden moeten dusdanig uitgevoerd worden dat aanwezige dieren altijd een vluchtweg hebben naar een gebied waarin niet gewerkt wordt. Hierbij kan gedacht worden aan het (zo lang mogelijk) behouden van de groenstructuren en naar het buitengebied toewerken.

¹ In het kader van de Flora- en faunawet wordt voor het broedseizoen geen standaardperiode gehanteerd. Van belang is of een broedgeval verstoord wordt, ongeacht de datum.

LITERATUUR

Ecologica, 2008; *Veldonderzoek Beschermde flora & fauna Savendonk te Boxtel*, Maarheeze

Eelerwoude, 2007, *Quick-scan Flora- en faunawet Savendonk Boxtel*, Vorstenbosch.

Koninklijke Vermande, 1999-2006, *Planten en dieren, Flora- en faunawet, band 1, 2, 3, 4 en 5*; SDU Uitgeverij, Den Haag

Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, 2004, *501 Algemene Maatregel van Bestuur in verband met wijziging van artikel 75 van de Flora- en faunawet en enkele andere wijzigingen*, Staatsblad van het Koninkrijk der Nederlanden.

BIJLAGE I: FLORA- EN FAUNAWET

Inleiding

Per 1 april 2002 is de Flora- en faunawet in werking getreden. In deze wet, gepubliceerd op 14 juli 1998 in het Staatsblad 402, is de soortbescherming geregeld van in Nederland inheemse in het wild voorkomende dier- en plantensoorten. De wet sluit aan op de Europese natuurreggeving (Natura 2000). De wet is in plaats gekomen voor de Jachtwet, de Vogelwet 1936, de soortenparagraaf uit de Natuurbeschermingswet, de Wet bedreigde uitheemse dier- en plantensoorten en de soortbeschermingscomponent uit de Europese Habitatrichtlijn en de Europese Vogelrichtlijn. Deze Europese soortenbescherming heeft met de Flora- en faunawet dus een Nederlandse vertaling gekregen.

Zorgplicht

De Flora- en faunawet gaat over de bescherming van ongeveer 500 planten- en diersoorten, van de 36.000 soorten die in Nederland voorkomen. Het uitgangspunt van de wet is dat geen schade mag worden gedaan, tenzij dit uitdrukkelijk is toegestaan (het 'nee, tenzij-principe'). Centraal staat hierbij de zorgplicht, wat inhoudt dat iedereen 'voldoende zorg' in acht moet nemen voor alle in het wild voorkomende dieren en planten en hun leefomgeving. De wet erkent hierbij de intrinsieke waarde van de in het wild voorkomende dier- en plantensoorten. Alle soorten hebben een eigen rol in het ecosysteem en dragen bij aan de biodiversiteit. Dat betekent dat voor de wet alle dieren en planten van onvervangbare waarde zijn en dat daar dus zorgvuldig mee omgegaan moet worden. Het gevolg is onder andere, dat iedereen die redelijkerwijs weet of kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen voor beschermde dier- of plantensoorten worden veroorzaakt, verplicht is dergelijk handelen achterwege te laten, dan wel naar redelijkheid alle maatregelen te nemen om die gevolgen te voorkomen, deze zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken.

Beschermde soorten

Via de Flora- en faunawet worden de volgende planten- en diersoorten beschermd:

- ruim 100 inheemse plantensoorten die van nature in Nederland in het wild voorkomen;
- alle soorten vogels die van nature op het grondgebied van de lidstaten van de EU in het wild voorkomen;
- alle zoogdieren die van nature in Nederland in het wild voorkomen, met uitzondering van bruine rat, zwarte rat en huismuis;
- alle amfibieën en reptielen die van nature in Nederland in het wild voorkomen;
- vissen, en schaal- en schelpdieren voorzover ze niet onder de Visserijwet vallen;
- bepaalde soorten insecten (bijvoorbeeld vlinders, libellen en mieren);

Als beschermde inheemse soort kunnen door middel van algemene maatregel van bestuur worden aangewezen. Het gaat om soorten die van nature in Nederland voorkomen en: die in hun voortbestaan bedreigd of gevaar lopen in hun voortbestaan bedreigd worden; mogelijk in hun voortbestaan bedreigd worden door overmatige benutting en die uit Nederland zijn verdwenen, maar waarvan de kans op terugkeer reëel is.

Verbodsbepalingen

Om de instandhouding van de wettelijk beschermde soorten te waarborgen, moeten negatieve effecten op die instandhouding voorkomen worden. Welke negatieve effecten dat precies zijn, kan niet in een lijst opgesomd worden. Dat is afhankelijk van soort, locatie en aard van de ingreep. Om die bescherming toch enigszins concreet te maken, zijn een aantal voor planten en dieren schadelijke handelingen als verbodsbepalingen in de Flora- en faunawet opgenomen. De belangrijkste artikelen zijn:

- Artikel 8: het is verboden beschermde planten te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei wijze van hun groeiplaats te verwijderen.
- Artikel 9: het is verboden beschermde dieren te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.
- Artikel 10: het is verboden beschermde dieren opzettelijk te verontrusten.
- Artikel 11: het is verboden nesten, hollen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van beschermde dieren te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.
- Artikel 12: het is verboden eieren van beschermde dieren te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen.

Ontheffing

Bij werkzaamheden waarbij een schadelijk effect optreedt voor beschermde soorten, is een ontheffing of vrijstelling nodig op de in de wet gestelde verbodsbepalingen (artikel 8 tot en met 18). In artikel 75 van de Flora- en faunawet wordt de mogelijkheid geboden om ontheffing aan te vragen op de verbodsbepalingen. De bevoegdheid om een ontheffing te verlenen in het kader van artikel 75 van de Flora- en faunawet ligt bij de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit. Een aanvraag tot ontheffing kan worden ingediend bij Dienst Regelingen van het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit.

Bij de ontheffingverlening gelden, afhankelijk van de status van de soort, verschillende voorwaarden waaraan voldoen moet worden. Onderscheid wordt gemaakt in een lichte toets en een uitgebreide toets.

De **lichte toets** geldt voor algemene soorten en overige soorten (categorie 1 en 2; zie vrijstelling). De lichte toets houdt in dat de werkzaamheden het voortbestaan van de soort niet in gevaar mogen brengen (doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding).

De **uitgebreide toets** geldt voor soorten die in bijlage IV van de Habitatrichtlijn zijn opgenomen, voor soorten van bijlage 1 AMvB artikel 75 en voor beschermde vogelsoorten (categorie 3; zie vrijstelling). De uitgebreide toets houdt in dat:

- de werkzaamheden het voortbestaan van de soort niet in gevaar mogen brengen (doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding) en
- er geen alternatief is voor de activiteiten en
- er sprake is van groot maatschappelijk belang (zoals volksgezondheid, openbare veiligheid et cetera) en
- de werkzaamheden zodanig worden uitgevoerd dat er sprake is van zorgvuldig handelen.

Vrijstelling

In het *'Besluit houdende wijziging van een aantal algemene maatregelen van bestuur in verband met wijziging van artikel 75 van de Flora- en faunawet en enkele andere wijzigingen'*, ook wel AMvB artikel 75 genoemd, zijn (onder andere) een aantal wijzigingen rondom ontheffingen en vrijstellingen beschreven. In het kort houdt de wijziging in dat niet altijd meer een ontheffing noodzakelijk is. De vrijstellingsregeling bevat vrijstellingen voor activiteiten die vallen onder:

- bestendig beheer en onderhoud (ook in landbouw en bosbouw),
- bestendig gebruik en
- ruimtelijke ontwikkeling en inrichting.

Welke voorwaarden verbonden zijn aan de vrijstelling hangt af van de dier- of plantensoorten die voorkomen. Hierbij is onderscheid gemaakt in drie categorieën, waarin soorten zijn ingedeeld op basis van zeldzaamheid en kwetsbaarheid.

Tabel 1 – Algemene soorten

Voor deze soorten geldt de lichtste vorm van bescherming. Als de werkzaamheden of activiteiten vallen onder de hierboven beschreven activiteiten, dan geldt een vrijstelling van de verbodsbepalingen van Artikel 8 tot en met 12 van de Flora- en faunawet. Aan deze vrijstelling zijn geen aanvullende eisen gesteld. De aanvraag wordt beoordeeld volgens de lichte toets. Uiteraard geldt wel de algemene zorgplicht.

Tabel 2 – Overige soorten

Deze soorten genieten een zwaardere bescherming. Er geldt alleen een vrijstelling als sprake is van werkzaamheden of activiteiten zoals hierboven beschreven én indien gehandeld wordt volgens een, door de Minister van LNV, goedgekeurde gedragscode. Indien niet gewerkt wordt volgens een gedragscode, kan het aanvragen van een ontheffing noodzakelijk zijn. De aanvraag wordt beoordeeld volgens de lichte toets.

Tabel 3 – Soorten, genoemd in bijlage IV van de Habitatrichtlijn en in bijlage 1 AMvB artikel 75

Deze soorten genieten de zwaarste bescherming. Ook al is sprake van werkzaamheden zoals hierboven beschreven, dan hangt het van de precieze aard van de werkzaamheden af of een vrijstelling met gedragscode geldt, of een ontheffing noodzakelijk is. Voor ruimtelijke ontwikkeling en inrichting geldt altijd dat voor deze soorten een ontheffing moet worden aangevraagd. De aanvraag wordt beoordeeld volgens de uitgebreide toets.

Vogels

Vogelsoorten zijn niet opgenomen in de hierboven genoemde categorieën. Alle vogels in Nederland zijn gelijk beschermd, conform de Vogelrichtlijn. Werkzaamheden of gebruik van ruimte waarbij vogels worden gedood of verontrust, of waarvoor nesten of vaste- rust en verblijfplaatsen worden verstoord, zijn verboden. Voor werkzaamheden of activiteiten zoals hierboven genoemd geldt een vrijstelling, indien gehandeld wordt volgens een, door de Minister van LNV, goedgekeurde gedragscode. Indien niet gewerkt wordt volgens een gedragscode, is het aanvragen van een ontheffing noodzakelijk. De aanvraag wordt beoordeeld volgens de uitgebreide toets.